

Pensionstagarnas arbete

Pensionstagarnas arbete fortsätter öka

Vid slutet av år 2022 fanns det 430 000 pensionstagare yngre än 68 år som fick pension på basis av egen yrkesbana. Av dem arbetade 110 000, dvs. var fjärde. Om man från gruppen tar bort dem som valt partiell ålderspension, faller antalet till 380 000 pensionstagare, varav 70 000 eller var femte arbetade.

Vanligast är arbete vid sidan av partiell sjukpension. Av dem som fick delpension vid utgången av år 2022 var 80 procent i arbete. Arbete utförs också ofta vid sidan av partiell ålderspension. Av de som valde den i slutet av år 2022 fortsatte tre av fyra arbeta.

Vid sidan av den egentliga ålderspensionen arbetade 40 000 personer som var yngre än 68 år vid utgången av år 2022. Av dem var ett par tusen yngre än 63 år vid slutet av år 2022.

Antalet pensionstagare i arbete i december 2022 och andelen pensionstagare yngre än 68 år som fick pensionen i fråga

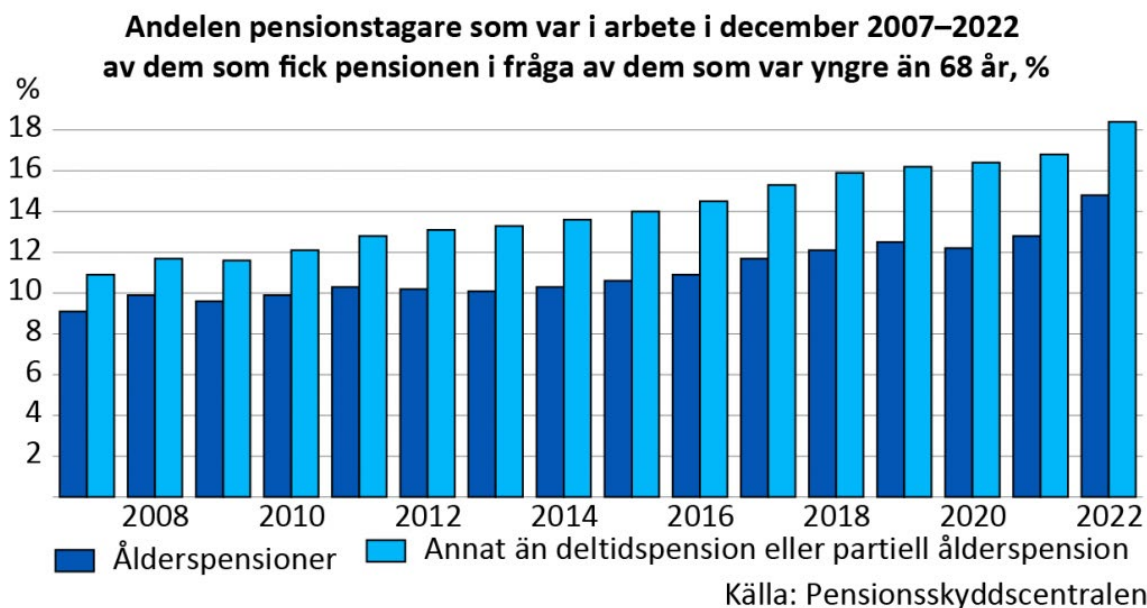
Pensionsslag	Båda könen, personer	Båda könen, %
Samtliga	108 888	25,3
– Utan partiell ålderspension	69 818	18,4
Egentlig ålderspension	38 310	14,8
Partiell ålderspension	39 041	75,5
Sjukpension	31 397	26,1
– Full sjukpension	13 075	13,4
– Partiell sjukpension	18 325	80,8

Arbete vid sidan av pension har ökat i jämn takt under hela granskningsperioden från och med år 2007. Både personantalet och andelen av pensionstagare yngre än 68 år har ökat. En del av ändringen förklaras med att antalet partiella sjukpensioner ökat, en del igen med att arbete blivit allmännare vid sidan av ålderspension. Även den partiella ålderspensionen har märkbart ökat på pensionstagarnas arbete från och med år 2017, även om de som får pensionen i fråga inte egentligen räknas som pensionärer.

Pensionstagarnas arbete är ofta oregelbundet eller sker på deltid. Till exempel är ålderspensionstagarnas genomsnittliga arbetsinkomst på samma nivå som deras medelpension, vilket indikerar på att inkomstnivån tydligt sjunkit från nivån som föregick pensionen.

Pensionstagarnas arbete är till sin karaktär tillfälligt, vilket syns i variationen av antalet personer som arbetar under loppet av ett år. När det i december 2022 var nästan 110 000 pensionstagare yngre än 68 år som arbetade, var deras antal under hela året nära 150 000.

Det främsta incitamentet till arbete är inte tilläggsinkomst. Inkomstnivån och arbetets karaktär av tillfällighet samt undersökningar som gjorts om ämnet stöder denna slutsats. Dessutom är arbetande pensionstagares ålderspensioner i genomsnitt större än ålderspensionerna för andra i samma ålder.

Arbete vanligare hos pensionerade kvinnor

Bland män är arbete under pensionen ovanligare än bland kvinnor. Vid slutet av år 2022 arbetade 60 000 kvinnor vid sidan av pensionen. Männerna var drygt 50 000. Om arbete som pensionerade företagare utför vore fullt ut med i granskningen, skulle könsfördelningen jämnas ut betydligt.

Antalet pensionstagare i arbete i december 2022 och andelen pensionstagare yngre än 68 år som fick pensionen i fråga efter kön

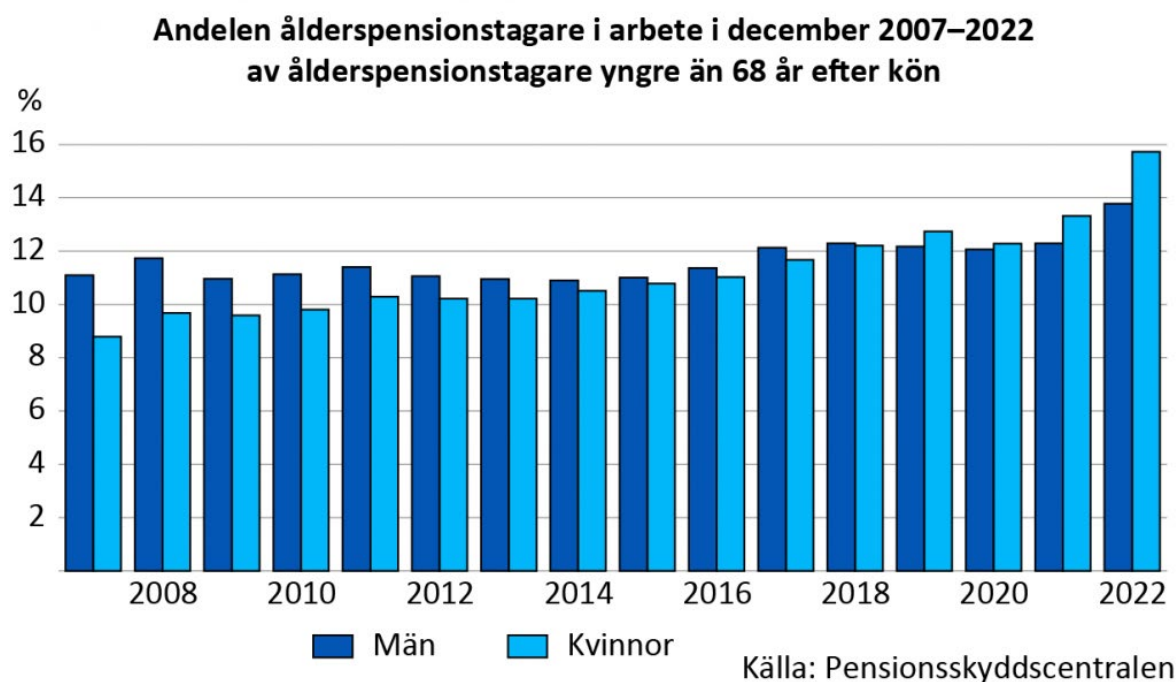
Pensionsslag	Män, personer	Män, %	Kvinnor, personer	Kvinnor, %
Samtliga	49 032	22,9	59 856	27,5
– Utan partiell ålderspension	28 221	15,2	41 597	21,5
Egentlig ålderspension	17 662	13,8	20 648	15,7
Partiell ålderspension	20 795	73,0	18 256	78,5
Sjukpension	10 533	18,3	20 864	33,3
– Full sjukpension	5 423	10,8	7 652	16,2
– Partiell sjukpension	5 112	71,5	13 213	85,0

Antalsskillnaden mellan män och kvinnor är speciellt stor bland pensionstagare med partiell sjukpension. Denna pension är betydligt allmännare bland kvinnor. En majoritet av dem som får partiell sjukpension fortsätter arbeta vid sidan av pensionen i enlighet med målet för pensionsformen. Vid slutet av år 2022 arbetade 85 procent av kvinnorna med partiell pension. Hos männen var andelen 10 procentenheter lägre.

Partiell ålderspension är den enda pensionsformen i vilken de arbetande männens antal är större än kvinnornas. Orsaken till det här är uppenbar. Männen väljer klart oftare partiell ålderspension än kvinnor. Av kvinnorna fortsätter ändå en större del att arbeta också efter att de valt den här pensionen.

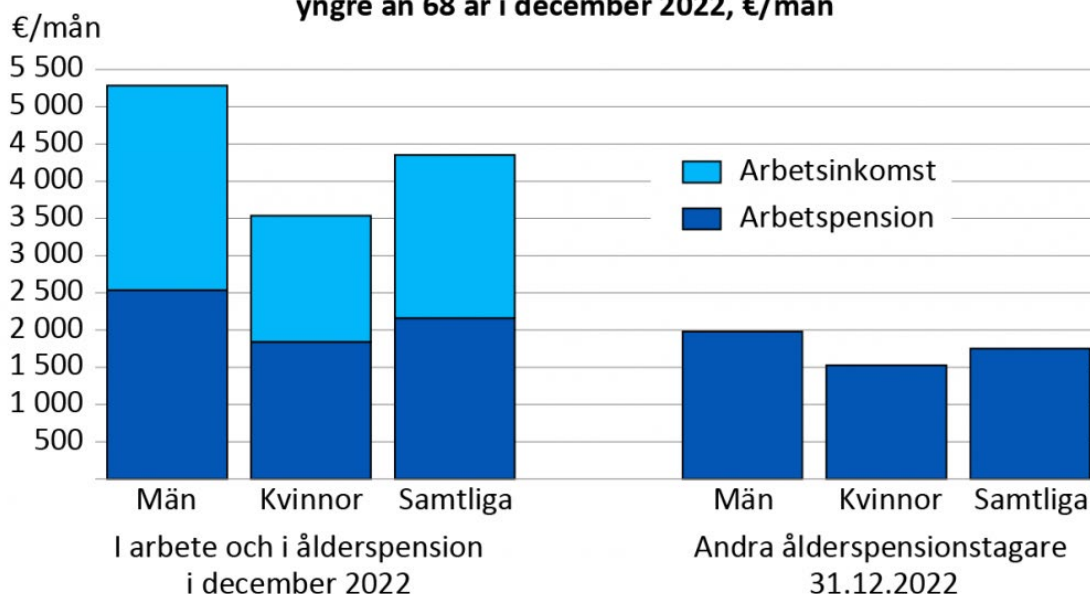
Av dem med egentlig ålderspension arbetade 40 000

Av dem med den egentliga ålderspensionen arbetade 40 000 (15 %) som var yngre än 68 år vid sidan av pensionen i december 2022. Arbeta vid sidan av ålderspension är nuförtiden lite mer allmännare bland kvinnor än bland män.

Under år 2022 arbetade nära 70 000 ålderspensionstagare vid sidan av pensionen. I genomsnitt hade de sex arbetsmånader. Arbetet fördubblade ålderspensionstagarnas månadsinkomster under arbetsmånaderna. Medelinkomsten under arbetsmånaderna var nära 2 200 €/mån, dvs. samma nivå som den här gruppens medelpension (€/mån).

Medelpension och medelinkomst hos ålderspensionstagare yngre än 68 år i december 2022, €/mån

Källa: Pensionskyddscentralen

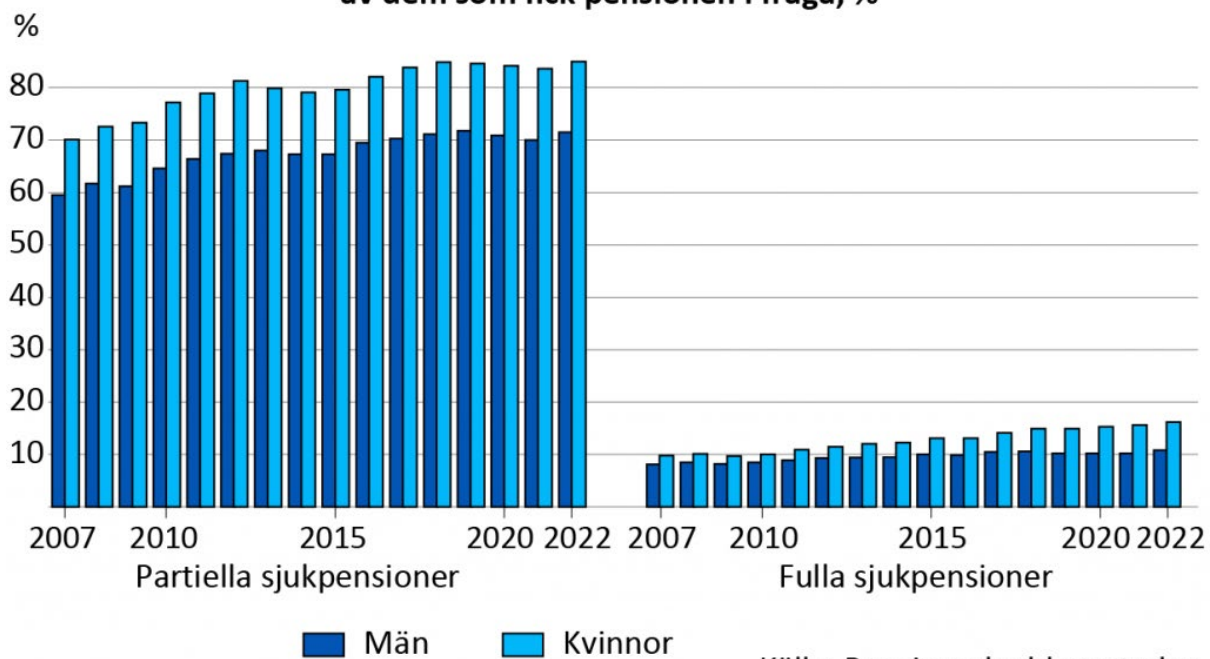
Den sammanräknade månadsinkomsten från arbete och ålderspension var i genomsnitt över 5 000 euro hos pensionerade män som arbetade i december 2022. Kvinnornas medelinkomst var runt 3 500 euro. Det att de arbetande pensionstagarna i genomsnitt har högre ålderspensioner än andra pensionstagare tyder på att för dem är incitamenten för att arbeta inte främst ekonomiska.

Även om arbetspensionen hos de ålderspensionstagare som arbetade i genomsnitt är relativt hög, är den för en del låg. Av ålderspensionstagarna som arbetade i december 2022 fick sju procent (2 600) en arbetspension som var under gränobeloppet på 855 €/mån för garantipension. Av dem var två av tre kvinnor. Utifrån detta går det att uppskatta att färre än var tionde är i arbete främst på grund av en liten pension och tilläggsinkomster.

Av sjukpensionstagarna arbetade 31 000

Det går att arbeta även vid sidan av sjukpension och arbete har också ökat betydligt under granskningsperioden. Speciellt arbete vid sidan av partiell sjukpension är vanligt – fyra av fem med partiell pension arbetar. I december 2022 var deras antal 18 000, varav 13 000 var kvinnor. Av dem som arbetade vid sidan av partiell pension var lite över hälften yngre än 60 år.

Andelen sjukpensionstagare i arbete i december åren 2007–2022 av dem som fick pensionen i fråga, %

Källa: Pensionsskyddscentralen

Bland dem med full sjukpension är arbete ovanligare, men även arbete i en liten mån är möjligt för dem. I december 2022 var 13 000 av dem med full pension i arbete, varav 8 000 var kvinnor. Två av tre var yngre än 60 år.

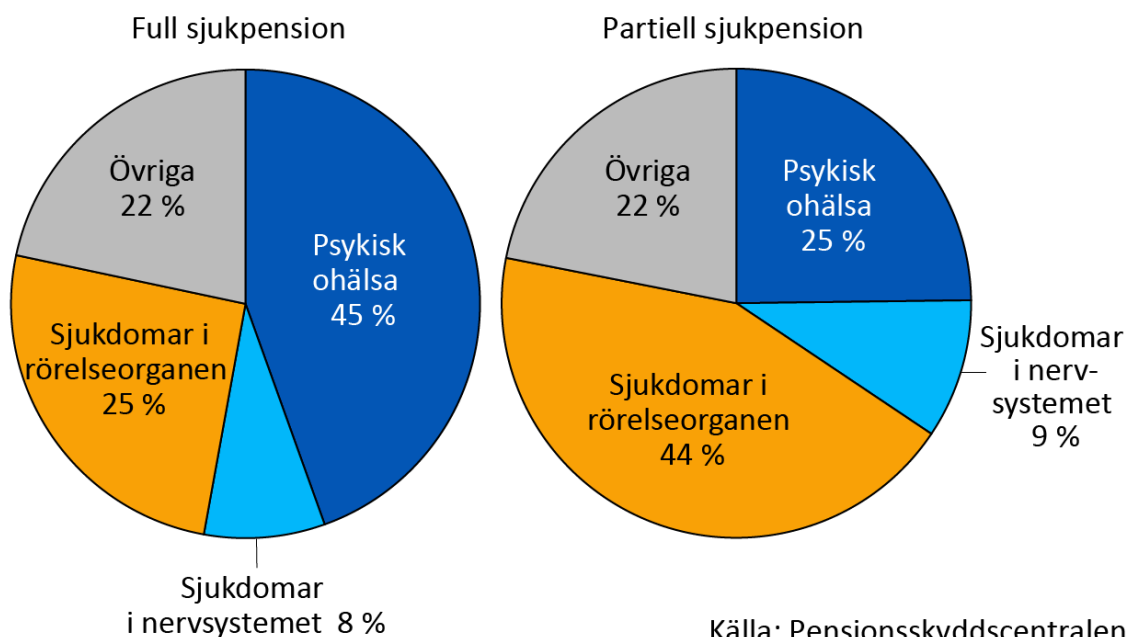
Den partiella pensionen var i genomsnitt 900 €/mån och arbetsinkomsten nära 1 800 €/mån. Medelinkomsten bland dem med full sjukpension var nära 1 200 €/mån för arbetsmånaderna. Arbetet lyfter totalinkomsterna för både de med full sjukpension och de med delpension till samma nivå. Inkomsten är betydligt högre än hos dem med endast sjukpension.

Orsaken till arbetsoförmåga och arbete

Orsaken till arbetsoförmåga inverkar på möjligheterna till arbete vid sidan av pensionen

Av dem som arbetade vid sidan av full pension vid utgången av år 2022 hade nära hälften fått pensionen på grund av psykisk ohälsa. Orsaken till var fjärde pension var sjukdomar i rörelseorganen. För den partiella pensionen är situationen den motsatta. Nära hälften arbetade trots sjukdomar i rörelseorganen. Psykisk ohälsa fanns i bakgrunden hos var fjärde med partiell sjukpension som arbetade.

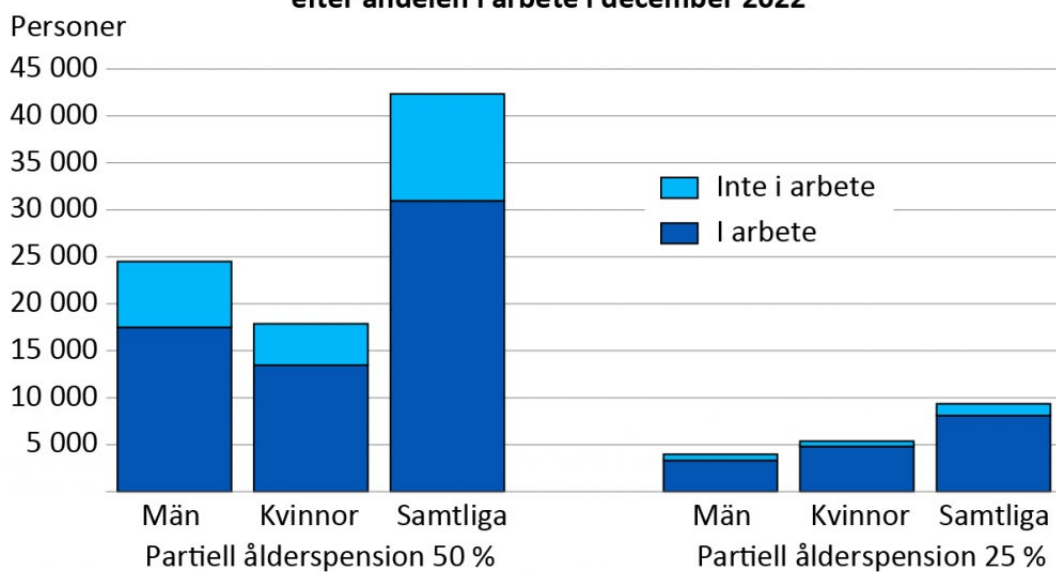
Sjukpensionstagare i arbete i december 2022 efter orsak till arbetsoförmåga

Majoriteten av dem som valt den partiella ålderspensionen fortsätter i arbete

Vid utgången av år 2022 betalades partiella ålderspensioner till över 50 000 arbetspensionsförsäkrade. Åldersgränsen för partiell ålderspension är 61 år. Som partiell ålderspension kan man ta ut en fjärdedel eller hälften av den pension man tjänat in till och med början av pensionen. Största delen har valt att ta ut 50 procent av pensionen.

Fördelningen av partiella ålderspensionstagare efter andelen i arbete i december 2022

Källa: Pensionskyddscentralen

Av dem med partiell ålderspension var majoriteten i arbete vid utgången av år 2022. Tre av fyra som valt att ta ut 50 procent av pensionen fortsatte arbeta, och nära 90 procent av dem som tagit ut 25 procent av pensionen var i arbete.

Det är ingen överraskning att andelen i arbete bland dem som valt partiell ålderspension är stor. Pensionen är i praktiken under hälften av beloppet på den intjänade pensionen, så den räcker till försörjningen för få. Vid utgången av år 2022 var pensionen i genomsnitt 900 €/mån bland dem som arbetade med en 50-procentig pension, och hälften av det för dem med en 25-procentig pension. Utöver pensionen fick männen i genomsnitt 3 700 €/mån i arbetsinkomster och kvinnorna nära 2 900 €/mån.

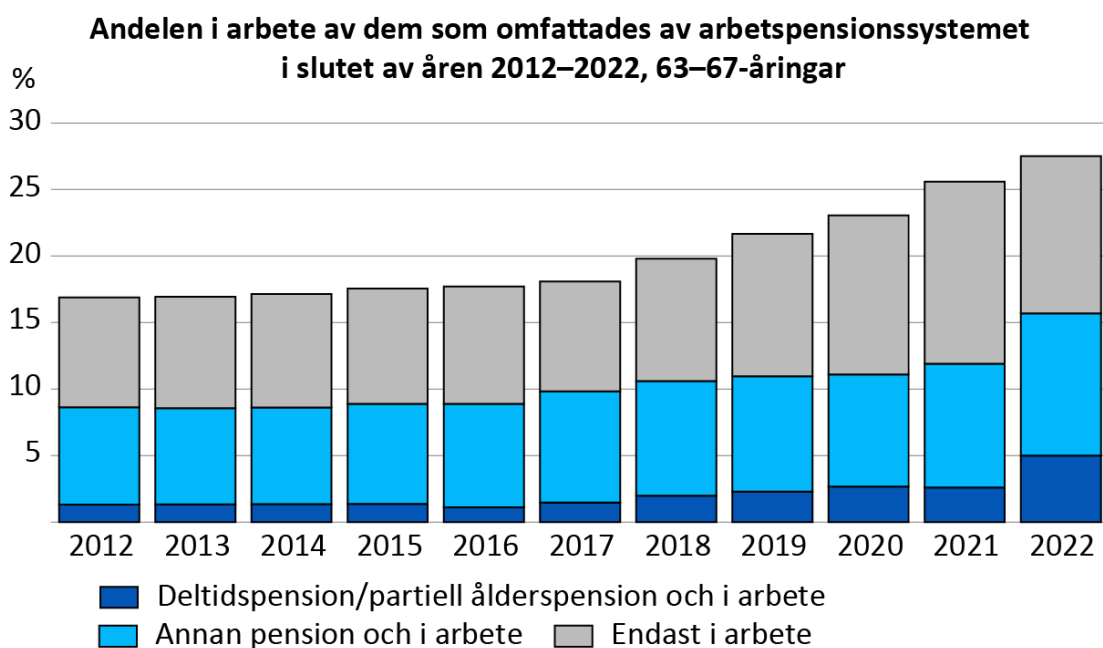
Den partiella ålderspensionen ersatte deltidspensionen i 2017 års pensionsreform. Deltidspensionen krävde att man fortsatte arbeta. Fortfarande motiverar pensionsformen äldre att fortsätta arbeta. När det går att med hjälp av pensionen minska på arbetsbördan vid slutet av arbetslivet utan att märkbart minska på levnadsstandarden, kan det vara en hjälp för att orka i arbetslivet allt längre.

Pensionärernas arbete inverkar på sysselsättningsgraden

Pensionstagarnas arbete höjer på sysselsättningsgraden för de äldre

Mer än var fjärde av dem i åldern 63–67 som omfattades av arbetspensionssystemet arbetade i slutet av år 2022. Andelen som var i arbete i åldersgruppen steg långsamt till och med mitten av 2010-talet, men efter det har ökningen varit kraftig. Arbete har blivit allmännare efter 63 års ålder hos både pensionärer och dem som fortsatt i arbete utan pension.

Vid utgången av år 2022 fick 12 procent av de sysselsatta i åldersgruppen inte ålderspension. Fem procent fick partiell ålderspension och de resterande nästan 11 procent någon annan, i huvudsak egentlig ålderspension.

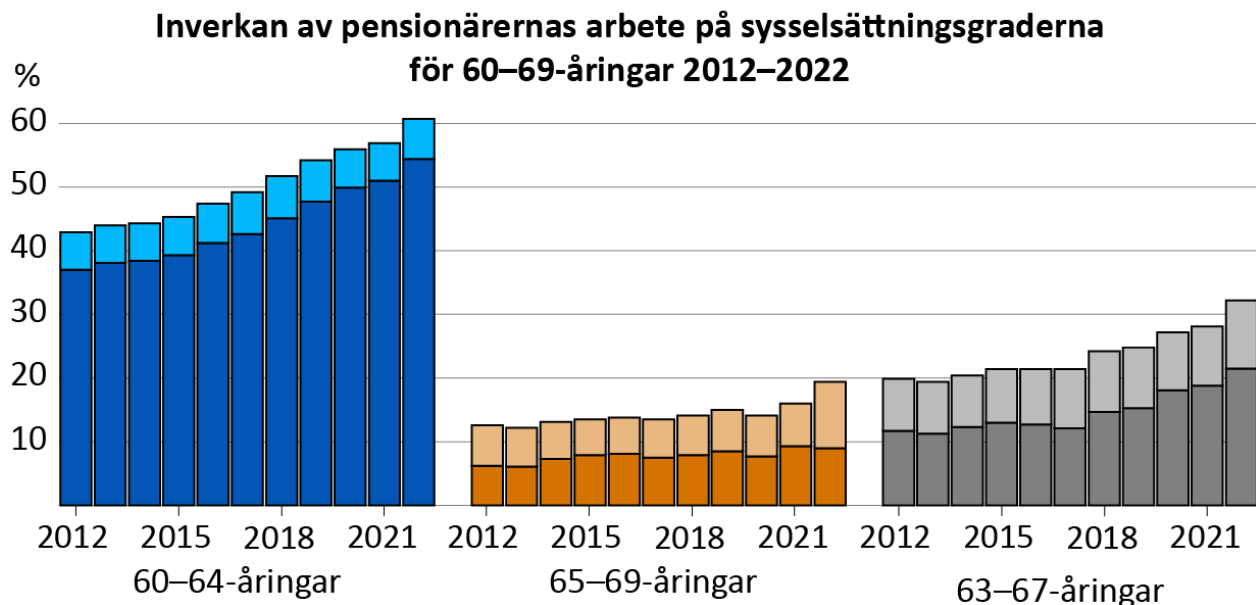

År 2018 gick de partiella ålderspensionstagarnas antal förbi deltidspensionstagarnas.

Källa: Pensionskyddscentralen

Samtidigt som arbete bland dem i pensionsåldern och bland pensionärer blir allmännare, stiger också sysselsättningsgraden bland äldre. Till exempel i åldersgruppen 65–69 år förklarar pensionärernas arbete hälften av sysselsättningsgraden år 2022. Dessutom arbetade 2 400 som fick partiell ålderspension i den här åldersgruppen i december 2022.

På motsvarande sätt var var tionde sysselsatt en pensionstagare i 60–64-åringarnas åldersgrupp. Om de partiella ålderspensionstagarna togs i beaktande som pensionstagare, skulle pensionstagarnas andel stiga till 16 procent.

Stapelns ljusare del beskriver pensionstagarnas andel av de sysselsatta i åldersgruppen. I pensionstagarna ingår inte de som får partiell ålderspension eller deltidspension.

Källa (sysselsättningsgrader): Finlands officiella statistik (FOS): Arbetskraftsundersökning. ISSN=1798-7849. Helsingfors: Statistikcentralen. Beräkningen av pensionstagarnas andel har gjorts på Pensionsskyddscentralen.

Källa: Pensionsskyddscentralen

(Uppdaterad 19.12.2023)

Beskrivning av statistiken

Pensionstagarnas arbete

Producent: Pensionskyddscentralen

Statistikens hemsida: <https://www.etk.fi/sv/forskning-statistik-och-prognoser/statistik/pensionstagarnas-arbete/>

Ämnesområde: Arbete, löner och försörjning

Statistiken ingår i Finlands officiella statistik (FOS): Nej

Beskrivning

Statistiken beskriver arbetet som arbetspensionsförsäkrade pensionstagare i arbetsför ålder utför samt deras genomsnittliga inkomster och arbetspensioner.

Datainnehåll

Statistiken innehåller uppgifter om pensionstagarnas arbete bland befolkningen i den arbetsföra åldern. Arbetet studeras utöver personantal dessutom med hjälp av befolkningsandelar och tidsmässiga förändringar. Även uppgifter om pensionstagarnas medelpensioner och -inkomster ingår.

Klassificeringar

Kön, ålder, pensionsslag, sjukdomshuvudgrupp.

Datainsamlingsmetoder och informationskälla

Uppgifterna om pensionstagarnas arbete grundar sig på uppgifter i arbetspensionssystemets inkomst- och pensionsregister.

Uppgifter om sysselsättningsgrader grundar sig på Statistikcentralens arbetskraftsundersökning. Arbetskraftsundersökningen

Uppdateringsintervall

En gång om året.

Tid för färdigställande eller publicering

Uppgifterna publiceras i slutet av året som följer på statistikåret. Publiceringstidpunkten meddelas årligen i publiceringskalendern för statistik <https://www.etk.fi/sv/forskning-statistik-och-prognoser/statistik/publiceringskalender/>.

Tidsserie

Tidsserien börjar med år 2007.

Ämnesord

pensionärer, sysselsättning, fortsatt arbete, förvärvsarbete, sysselsättningsgrad, äldre arbetstagare, arbetspensioner

Begrepp och definitioner

Begrepp som gäller arbete

Arbetspensionssystemet

Arbetspensionssystemet fördelar sig i den privata och den offentliga sektorn.

Största delen av dem som arbetar på den privata sektorn försäkras inom ramen för lagen om pension för arbetstagare, ArPL.

De som arbetar inom den offentliga sektorn försäkras i huvudsak enligt lagen om pension för den offentliga sektorn, OffPL. Av lagen omfattas personer anställda av Kevas medlemssamfund, staten, evangelisk-lutherska kyrkan och Folkpensionsanstalten. Inom den offentliga sektorn finns de flesta försäkrade inom kommunen.

Arbetspensionsförsäkrad, försäkrad

En person som vid tidpunkten för statistikföringen eller tidigare har varit anställd eller företagare och som vid ett pensionsfall har rätt till arbetspension.

Arbetspensionsförsäkrat arbete

Arbete som utförs i åldern 17–67 år ska arbetspensionsförsäkras. Försäkringsskyldigheten upphör vid 68 års ålder och den gäller inkomster som under en månad uppgår till åtminstone gränsbeloppet (62,88 euro/mån år 2022). Även pensionstagarnas förvärvsarbete ska försäkras, och pension tjänas in för det.

Eftersom försäkringsskyldigheten upphör i slutet av den månad då 68 års ålder uppnås, sträcker sig statistiken Pensionstagarnas arbete till 67-åringarna.

Arbetspensionsförsäkrad företagareverksamhet

Företagarverksamheten måste försäkras om årsarbetsinkomsten är minst 8 261,71 euro (år 2022). Även företagareverksamhet som en pensionstagare bedriver ska försäkras. Undantag är företagare som är ålderspensionerade med stöd av arbetspensionslagarna. De omfattas inte av den obligatoriska FöPL-försäkringen men kan teckna en frivillig FöPL-försäkring. Av den här anledningen fattas en del av de företagare som tagit ut pension från materialet, även om de fortsätter som företagare.

Som förvärvsarbetande anses både de företagare som omfattas av den obligatoriska FöPL-försäkringen och de som omfattas av den frivilliga FöPL-försäkringen. Med företagare avses i FöPL en person som förvärvsarbetar, men som inte utför arbetet i ett tjänste- eller anställningsförhållande. Även företagarens familjemedlem är en företagare om hen arbetar i företaget men arbetet inte utförs i ett anställningsförhållande.

Enligt LFöPL ska årsarbetsinkomst som är minst 4 130,86 euro (år 2022) försäkras. Den som bedriver gårdsbruk på en brukningsenhet med minst fem LFöPL-hektar och själv deltar i arbetet ska teckna en LFöPL-försäkring. Försäkringsskyldigheten gäller också familjemedlemmar som i huvudsak arbetar på brukningsenheten.

LFöPL har från och med år 2009 också omfattat stipendietagare som bedriver vetenskaplig forskning eller konstnärlig verksamhet.

Även LFöPL-verksamhet som en pensionstagare bedriver kan försäkras om förutsättningarna för LFöPL uppfylls.

I arbete

Person som under kalendermånaden arbetat i ett arbete för vilket pension tjänats in eller varit arbetspensionsförsäkrad utifrån FöPL- eller LFöPL-verksamhet.

I arbete vid slutet av året

Person som arbetat under december eller vid slutet av året (beroende på anmälningssätt). Det här orsakar små skillnader i statistiken i siffrorna för årets slut.

Begrepp som gäller pensionen

Pensionstagare

Person som får arbetspension som grundar sig på den egna yrkesbanan. Även om de som får partiell förtida ålderspension inte anses vara pensionerade, anses de i den här statistiken vara pensionstagare.

Sjukpension

Sjukpension (i arbetspensionslagarna används termen invalidpension) kan beviljas personer i åldern 17–63 år som har en sjukdom som nedsätter arbetsförmågan, om arbetsförmågan kan uppskattas fortgå minst ett år. Full sjukpension beviljas om arbetsförmågan är nedsatt med minst 3/5. Delinvalidpension betalas om arbetsförmågan är nedsatt med 2/5–3/5.

Sjukpensionen kan beviljas som rehabiliteringsstöd på viss tid eller som pension tills vidare utan fastställt slutdatum. Rehabiliteringsstöd betalas till en arbetsförmögen person om det kan bedömas att sjukdomen eller skadan sannolikt kan lindras eller botas genom vård eller rehabilitering. Även rehabiliteringsstöd kan beviljas till beloppet av delpension. Rehabiliteringsstöd räknas här som sjukpension.

Sjukpension kan beviljas antingen till fullt belopp eller som delpension. Den som får sjukpension har rätt att använda sin återstående arbetsförmåga för förvärsarbete vid sidan av pensionen. Den som får full sjukpension kan ha arbetsinkomster upp till 40 procent av sin stabiliserade medelinkomst. Full sjukpension omvandlas till delinvalidpension om inkomsterna överstiger 40 procent men understiger 60 procent av den stabiliserade inkomstnivån före pensionen. Utbetalningen av pensionen kan avbrytas om inkomsterna överstiger inkomstgränsen.

Ålderspension

Man har kunnat gå i pension flexibelt i åldern 63–68 år när man upphört att arbeta med det arbete från vilket man går i pension. År 2022 steg den nedre åldersgränsen till 64 år. Utöver den allmänna regeln finns det på den offentliga sektorn en del undantagsgrupper i vilka man kan gå i pension före den allmänna pensionsåldern. Sådana grupper finns till exempel inom försvarsmakten.

Ålderspension är inget hinder för arbete, och de pensionstida förvärvsinkomsterna inverkar inte på utbetalningen av pensionen. Pension som tjänats in för arbete som utförts vid sidan av ålderspensionen beviljas tidigast vid 68 års ålder.

Den partiella förtida ålderspensionen ersatte deltidspensionen år 2017. För att ta ut den krävs det inte att anställningen upphör, och i den här statistiken anses de som tar ut den partiella ålderspensionen således inte som ålderspensionerade. De är ändå med i tabellerna som gäller samtliga pensionstagare. Uppgifter om dem som får partiell ålderspension finns också i separata tabeller.

Övriga begrepp

Ålder

Personens ålder vid utgången av granskningsåret. Med personer i arbetsför ålder eller de i aktiv ålder avses här 17–67-åringar. I den här åldern ska arbetet arbetspensionsförsäkras och uppgifterna om deltagande i arbete sparas i arbetspensionssystemets register.

Med åldern det går att välja ålderspension avses 63–67-åringar och från och med år 2022 64–67-åringar. I den här åldern kan man välja när man går i pension.

Arbete vid sidan av pension

Som arbetande vid sidan av pensionen tolkas de personer som får någon arbetspension som grundar sig på den egna yrkesbanan och samtidigt arbetar i ett arbete för vilket pension tjänas in. Eftersom pension alltid betalas för en hel kalendermånad är redan en dag med arbete vid sidan av pensionen under en sådan månad sådant arbete som utförs vid sidan av pensionen.